

**POSOLSTVO POSVÄTNEJ SYNODY
PRAVOSLÁVNEJ CIRKVI V ČESKÝCH KRAJINÁCH A NA SLOVENSKU**

PASCHA CHRISTOVA 2023

Duchovní otcovia, bratia a sestry,

CHRISTÓS VOSKRÉSE!

Úvod z Evanjelia podľa Jána, ktorý čítame na liturgii Paschy, na prvý pohľad nijako nesúvisí s udalosťou Christovho Zmŕtvychvstania. Prečo ho teda otcovia Cirkvi vybrali za hlavné čítanie na liturgii tohto „sviatku sviatkov a slávnosti nad všetky slávnosti“?

Viedli ich k tomu viaceré dôvody. Spomenutý úryvok hovorí o Svetle – Zdroji života, ktorý stožňuje s jednorodným Synom a Slovom Božím. Sv. Bazil Veľký komentuje slová evanjelistu Jána nasledovne: čím je pre ľudské oko slnečné svetlo, tým je pre dušu Božie Slovo. Hmotné svetlo potrebujeme, aby sme v ňom mohli žiť a vnímať svet okolo nás. Christos je duchovné Svetlo, ktoré osvetľuje nie naše telo, ale celý náš život, „Svojou nehmotnou mocou našu nehmotnú myseľ“.

Božie Svetlo uvádza ľudskú myseľ „do celej pravdy“ (Jn 16, 13), t. j. privádza človeka k poznaniu pravdy a odtiaľ ho vedie k svätosti. Nie náhodou sa v pravoslávnej ikonografii svätí zobrazujú so svätožiariou – symbolom ich osvietenej mysle, ktorá po očistení prijala svetlo pravdy a smerovala k svätosti. Christovo svetlo je zdrojom poznania, ktoré vedie k spásanosnej pravde. Bez tohto osvietenia nie je možné zažiť, okúsiť ani pochopiť udalosť Christovho Zmŕtvychvstania.

Ďalším dôvodom, prečo na sviatok Paschy čítame práve tento úryvok z Evanjelia, je skutočnosť, že hovorí o Božích deťoch. Kto sú Božie deti? Ako sa niekto môže stať Božím dieťaťom? Všimnime si, že evanjelista Ján pred slovami o Božích deťoch hovorí najprv o tých, ktorí sa od Christa odvrátili a odmietli Ho napriek tomu, že boli vyvolení a povolani – má na mysli väčšinu izraelského národa.

Jeho slová o moci stať sa Božími deťmi, prinesenej Christom a darovanej ľudom, potvrdzujú dejiny Cirkvi. V priebehu vekov – tak ako Cirkev pokračovala vo svojom pozemskom putovaní – sa Božími deťmi stávali všetci, čo Christa „prijali“ (Jn 1, 12), t. j. prisvojili si Ho ako svojho Spasiteľa a Vykupiteľa.

Mnohí ľudia vysoko hodnotia Christovo učenie a nazývajú Ho „veľkým mystikom“, „revolucionárom“, „reformátorom“, „učiteľom lásky“ a podobne. Hovoria o ňom uznanlivými slovami, ktorými Mu podľa svojho názoru prejavujú úctu. Ak Mu však nepriznávajú jedinečnosť, s ktorou prišiel na tento svet – jedinečnosť jednorodného Božieho Syna a Slova – v konečnom dôsledku Ho znevažujú. Sviatok Paschy je pre nás osobitnou možnosťou, aby sme prejavili a vyznali svoju vieru v Christa ako jednorodného Božieho Syna, dokonalého Boha a dokonalého človeka.

Pamätajme na to, že ako kresťania nenasledujeme nejakého veľkého človeka, mudrca alebo filozofa. Nasledujeme Božieho Syna, ktorý sa kvôli nám stal Synom človeka. Práve toto by sme si mali uvedomiť vo veľký deň Jeho Zmŕtvychvstania, ktorý je zárukou i nášho vzkriesenia. Všetci, ktorí sme Božími deťmi alebo sa nimi aspoň usilujeme stať, by sme v tento deň mali pochopiť, že Ten, ktorý

vstal z mŕtvych, pripravil pre nás rovnakú cestu – cestu vzkriesenia duše a tela a zničenia moci hriechu, rozkladu a smrti nad ľudským rodom – cestu, ktorá vedie do večného života v nekonečnom svetle Jeho Kráľovstva.

Pre niektorých ľudí celá účasť na udalosti Zmŕtvychvstania znamená obídenie chrámu dookola so zapálenou sviecou v rukách raz do roka a trpezlivé vyčkávanie na posvätenie paschálnych pokrmov. Takáto formálna a povrchná „zbožnosť“ však nikdy nedovolí človeku pochopiť skutočný odkaz najväčšieho sviatku kresťanstva. Viera takéhoto človeka v každodennom živote je presne ako plamienok sviecy, ktorú nesie vo svojich rukách. Slabý plamienok sviecy dokáže zhasiť i ten najmenší závan či fúknutie – a vieru takéhoto človeka i tá najmenšia skúška či nešťastie.

Na dôstojné prežitie dňa svätej Paschy – najvýznamnejšieho kresťanského sviatku – sa pripravujeme počas štyridsiatich dní Veľkého pôstu prostredníctvom pokánia a modlitebnej askézy. Pochopenie veľkosti daru Božej milosti nás vedie k tomu, že naša duchovná radosť trvá nasledujúcich päťdesiat dní. Tí, ktorí sa po bohoslužbách nedele Paschy znova na celý rok otočia chrbtom Christovi, sú v skutočnosti sami najväčšími nepriateľmi svojej spásy.

Nie jeden deň, ale celý svoj život by sme mali venovať Tomu, Ktorý za nás zomrel na Kríži. Nielen slová vďaky, nielen dobré skutky, ale samých seba by sme mali obetovať Tomu, Ktorý za našu spásu neváhal zomrieť. Boh neprijíma uctievanie zo strachu ani plnenie prikázaní z donútenia. Ale prijíma od nás, ak každého človeka milujeme tak, ako ho miluje On – bezvýhradne a do konca.

Ak sa takto naučíme milovať blížnych, náš svet sa stane iným – novým svetom. Aby sme to však mohli spraviť, musíme zomrieť – no zomrieť nie telesnou smrťou alebo hroznou smrťou odlúčenia od Boha, ale smrťou zrieknutia sa všetkej sebalásky. Ak zo seba zhodíme ako starý, nepotrebný odev každú sebeckú pripútanosť k hocičomu pomimutelnému, vtedy k nám príde Božie kráľovstvo „v moci“ (1 Kor 4, 20), a spolu s ním i vzkriesenie a nový život – a my pochopíme, čo znamenajú slová apoštola Pavla: „Už nežijem ja, ale žije vo mne Christos“ (Gal 2, 20).

V dňoch, poznačených vojnou a stratou životných istôt, Christovo Zmŕtvychvstanie nech nás opäť povzbudí napredovať po ceste, ktorá síce niekedy vyzerá byť „úzka a tesná“ (Mt 7, 14), ale bezpečne vedie do Božieho Kráľovstva! Christos, Syn Boží, Víťaz nad hriechom, temnotou a smrťou, nech ustavične prehlbuje našu vieru, zbavuje nás strachu, znásobuje sily, upevňuje nádej a dodáva odvahu!

CHRISTÓS VOSKRÉSE! VOÍSTINNU VOSKRÉSE HOSPÓÐ!

† Rastislav

arcibiskup prešovský,
metropolita českých krajín a Slovenska

† Michal

arcibiskup pražský a českých krajín

† Juraj

arcibiskup michalovsko-košický

† Simeon

arcibiskup olomoucko-brniansky

† Izaiáš

biskup šumperský